

Huisvesten van de zwerm

Mari van Iersel

In deze laatste aflevering van de reeks artikelen over zwermen, komen nog enkele losse eindjes aan de orde.

Waar komt de zwerm vandaan?

Meestal is dat onbekend, maar soms weet de imker dat het een zwerm is van zijn eigen bijenstand. Om nazwermen te voorkomen, moet hij op zoek naar het volk waaruit de zwerm is vertrokken. In literatuur wordt wel geadviseerd om bijen van de zwerm te nemen en te bestrooien met bloem. Zet de witte bijen voor de bijenkasten en ze zullen naar het afgezwermde volk vliegen. Op papier werkt deze methode prima, maar in de praktijk poetsen bijen zich en zijn daarna wat moeilijk te herkennen. Een methode die beter werkt is het controleren van de volken op gesloten doppen. Het afgezwermde volk is te herkennen aan de aanwezigheid van gesloten doppen. De vuistregel is: de zwerm vertrekt zodra de eerste zwermcel gesloten is. Is het volk eenmaal gevonden dan moet de imker besluiten of hij de zwermcellen zal breken of dat hij de reeds opgetrokken doppen zal gebruiken.

Hoe blij moeten we als imker zijn met een zwerm?

Blij als je er een volk bij wilt hebben, minder blij als er voor de zwerm geen plaats is of omdat er geïmkerd wordt met een bepaald ras. Bijenziekten spelen nauwelijks een rol als het om zwermen gaat die afkomstig zijn uit de eigen streek. Zwermen is voor bijen een middel om zich van ziekten te ontdoen. Waar komt die angst voor insleep van ziekten wegens het huisvesten van zwermen vandaan? Vroeger waren imkers toch blij met een zwerm? Na de Tweede Wereldoorlog werden imkers gewaarschuwd tegen zwermen van onbekende herkomst omdat men paniekerig reageerde op de aanwezigheid van de tracheeënmycose in Duitsland en België. Het advies was om onbekende zwermen af te zwavelen, zeker in de grensstreek.

Zwermen scheppen, een sociale plicht?

Als er geen imkers zouden zijn, zouden er ook geen zwermen zijn en daarom kan men het scheppen van zwermen zien als een maatschappelijke plicht die voortkomt uit het houden van bijen. Of je daar een vergoeding voor vraagt of niet is van minder

belang. Er bestaan geen imkers bij wie er nooit een zwerm ont-snapt. Voor onze medeburgers is een zwerm die neerstrijkt vaak een angstaanjagende gebeurtenis en voor het imago van de imkerij is het belangrijk dat men een beroep kan doen op de imker om dat probleem op te lossen. Als de imker na het scheppen een zwerm niet wil hebben, is er vaak bij collega's wel een plaatsje voor de zwerm te vinden.

Verenigingsbeleid

Bij veel verenigingen is het een vast agendapunt bij de voorjaarsvergadering: zwermen scheppen. Wie wil onze medeburgers van dat probleem af helpen? Mensen weten de plaatselijke vereniging te vinden, met name de secretaris. Goede afspraken binnen een vereniging voorkomen vervelende situaties. Vaak wordt een zwerm gemeld bij instanties als politie, brandweer en gemeentereiniging. Als de plaatselijke vereniging in het voorjaar deze instellingen voorziet van een aantal adressen van imkers die zwermen scheppen, is dat bevorderlijk voor de vlotte afhandeling van deze overlast.

Zwermlustige en zwermtrage bijen

En last but not least. Er is een groot verschil in het zwermgedrag van bijenvolken. Bijen waaraan nauwelijks geselecteerd is, zwermen elk jaar. Doppen breken helpt niet, de oude koningin moet eraf om het zwermgedrag onder controle te krijgen en natuurlijk doppen breken op de 13e dag om nazwermen te voorkomen. Als bijen geselecteerd zijn op zwermtraagheid is het anders. Gewoonlijk gaat het dan om Carnica's of Buckfastbijen. Vaak volstaat het om in de zwermtijd de volken te controleren op doppen en die te breken. Misschien nog voor een tweede keer, maar dan is men voor de rest van het seizoen klaar. Haalt men toch de koningin van het volk om er geheel zeker van te zijn dat er niet gezwermd wordt, dan gaan de bijen natuurlijk redcellen optrekken. Doppen breken op de 13e dag hoeft echter niet. Zodra de tuter uitloopt, bijten zwermtrage volken de doppen af. Of niet zwermen voor een bijenvolk beter is dan wel zwermen is een vraag van geheel andere orde. Nu is het gevolg van selectie op zwermtraagheid aan de orde.